

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ТРЕНІНГУ «ІНКЛЮЗИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Аксьонова О. П., Матвіїшина Т. Д.

ВСТУП

Інклюзивне фізичне виховання – здоров'яцентрована дидактична система вчителя фізичної культури, яка функціонує на засадах принципів педагогіки партнерства з опорою на стратегії освіти без бар'єрів.

У контексті зазначеної авторської дефініції розроблена програма освітнього тренінгу «Інклюзивне фізичне виховання». Тренінг має на меті підготовку педагогічних працівників нової формації з інноваційним мисленням, систематизованими знаннями, передовими компетентностями в галузі інклюзивного фізичного виховання дітей і підлітків.

1. Актуальність програми

Інклюзія впевнено опанувала освітній простір України. Науковці розкривають методологічний зміст інклюзивного процесу; практики намагаються знайти унікальні технології та методики освіти на рівних, без бар'єрів для кожного здобувача. Інклюзія асоціюється із соціалізацією, толерантністю, навчанням на рівних, з адаптацією та модифікацією. Інклюзія виключає дискримінацію, насилля, авторитаризм, булінг, знущання.

Починаючи з 2017 року, освітній простір України впевнено реформується відповідно до Концепції «Нова українська школа»¹ і Державного стандарту освіти². Пріоритетними позиціями зазначених документів є: дитиноцентризм; принципи педагогіки партнерства; педагогічна увага до формування емоційного та соціального інтелекту; формування наскрізних ключових компетентностей дітей і підлітків, їхня соціалізація; розвиток здоров'я.

¹ Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. 2016 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

² Державний стандарт базової середньої освіти. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>

Отже, йдеться не тільки про фізичне, а й емоційне, соціальне здоров'я особистості. Турбота про зазначені показники в умовах євроінтеграції спричинена важливістю розвитку здібностей учнівства співпрацювати в різних групах та командах, виконувати певні соціальні ролі (професійні, родові тощо), бути гнучким, мобільним, кросфункціональним. Така увага актуалізується також збільшенням випадків шкільного булінгу, поверховим сприйманням учителями власної місії у розбудові мирного суспільства. У зазначеному контексті опорною є концепція позитивного розвитку молоді: «Ландшафт фізичного виховання ... кардинально змінився із запровадженням концепції позитивного розвитку молоді (Positive Youth Development, PYD) у відповідь на збільшення рівня насильства в школі та ризиків для здоров'я, які загрожують успішному розвитку молодих людей (Okseon Lee у співат., 2018³).

Іншою важливою причиною є фактичний незадовільний стан здоров'я дітей і підлітків, зокрема й України. Йдеться про:

- низькі показники функціонального стану органів і систем організму дітей і підлітків (Bolotin, 2017; Galan, 2017; Butenko, 2017; Paliichuk, 2018);

- недостатній розвиток адаптивно-резервних можливостей (Томенко, 2017; Ярмак, 2017);

- низький рівень функціонування серцево-судинної системи (Кашуба, 2010; 2013; Хрипко, 2016).

Основними чинниками зазначеної вище ситуації визначено невідповідний рівень фізичного навантаження і, як наслідок, гіподинамію. Негативна ж динаміка показників проби Руфьє у дітей 5–11 років свідчить про неефективний процес фізичного виховання в закладах освіти різного типу.

Таким чином, педагог у компетентісно спрямованому, інтегрованому освітньому процесі має орієнтуватися на дитину і враховувати її багатогранну природу. Він повинен пристосовуватися до її індивідуальних, вікових особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, соціальних потреб та інтересів.

Поряд із зазначеним результати аналізу урочної діяльності з фізичного виховання дітей і підлітків виявили засилля старих підходів,

³ Okseon lee, Keejoon Yoon, Euichang Choi, Hyukjun Son, Hyunsoo Jung, Kidae Lee/ How is positive youth development understood and practiced by Korean secondary physical education teachers? A broad picture. *Journal of Physical Education and Sport* ® (JPES), 18(4), Art 337, pp. 2240–2247, 2018. URL: <https://www.efsupit.ro/images/stories/decembrie2018/Art%20337.pdf>

стереотипних форм навчання (О. Аксьонова, 2020)⁴. Негативні тенденції непокоять дослідників всього світу. Тривожним є факт, що вчителі мають розпливчасту уяву про розвиток особистості засобами фізичної культури і спорту, а свою діяльність обмежують тренувальним підходом і визначенням найкращих показників виконання тестових вправ учнівством. Необхідним є розроблення відповідної методики для РYD-орієнтованих уроків фізичної культури в національному контексті, надання належної підтримки вчителям (Okseon Lee, 2018).

Актуальною є оновлення форм навчання, підвищення кваліфікації фахівців з фізичного виховання, озброєння їх інструментарієм, потрібним для роботи з реаліями та проблемами фізичного виховання в сучасних закладах освіти різного типу. Зокрема йдеться про врахування та збагачення значущого досвіду кожної дитини, підлітка стосовно фізкультурної та / або спортивної практики. У зазначеному контексті до структури індивідуального значущого досвіду включені такі складові:

- соціальна взаємодія («...врахування всіх стосунків у навчальному середовищі, включаючи управління взаємодією між однолітками та пом'якшення власних потенційних упереджень, таких як гендерні ролі, надання можливостей як для індивідуальної, так і для групової роботи, ретельного розгляду динаміки складу групи, надаючи можливість вибору, якщо можливе, а також розуміння того, як педагогічні рішення містять потенціал як для значущого, так і для безглузлого досвіду для учнів»);

- грайлива діяльність («...планування розваг є важливим; це не слід розглядати як єдиний фокус уроку фізкультури, а радше як ефективний засіб, а отже, невід'ємний компонент значущих вражень; з цією метою рекомендовано не ігнорувати розваги та не ставити їх у пріоритет за рахунок інших критеріїв значущих вражень»);

- виклики, конкуренція («...пропонується, щоб вчителі фізичного виховання уважно продумали, як представлено змагання; учні віддавали перевагу акценту на викликах, пов'язаних із процесом змагання, а не на результатах, тобто виграші та поразках»);

- рухова (моторна) компетентність;

- особисто відповідальне навчання («...надання учням можливості взяти на себе відповідальність за своє навчання через участь у прийнятті рішень, разом із викладачами; обмірковування свого

⁴ Аксьонова О. П. Методика уроку фізичної культури в інклюзивному класі / Prešovská univerzita v Prešove Pedagogická fakulta «VZDELÁVANIE A SPOLOČNOSŤ V.», Medzinárodný nekonferenčný zborník, Renáta Bernátová, Tetyana Nestorenko (Eds.) PREŠOV 2020 / URL: <http://www.pulib.sk/web/pdf/web/viewer.html?file=/web/kniznica/elpub/dokument/Bernatova14/subor/978055524382.pdf>

досвіду може посилити особисту значущість і, отже, значущість отриманого досвіду») (Stephanie Beni, Tim Fletcher & Déirdre Ní Chróinín, 2016)⁵.

У зазначеному вище контексті посилюється увага на обґрунтуванні педагогічних принципів, які підтримують пріоритет значущого досвіду дітей і підлітків у фізичному вихованні. Зокрема, йдеться про дві групи принципів (Tim Fletcher & Déirdre Ní Chróinín, 2022)⁶.

1 – демократичні принципи («Демократичні підходи сприяють персоналізації досвіду»):

– інклюзивність («...пропонується, щоб вчителі позиціонували себе як такі, що сприймають різноманітні навчальні потреби та інтереси та підтримують їх, а також були готові проблематизувати структурні нерівності, які стоять на шляху учнів до досвіду, осмисленість руху всередині та поза школою»);

– включення учнів в індивідуальне та колективне прийняття рішень («Ці підходи допомагають учням інвестувати в цілі, якими вони володіють, бачити відповідність і узгодженість досвіду та робити позитивні судження про цінність досвіду»).

2 – рефлексивні принципи («Рефлексивні процеси полегшують оцінку досвіду»):

– рефлексія вперед, рефлексія назад;

– репрезентація.

У школах України до цього часу використовується традиційна класична методика фізичного виховання. Вона заснована на принципах маніпулювання діями дітей, стресовому фізичному навантаженні, штучній змагальності. Класичний урок фізичної культури є моделлю спортивного тренування. Означене свідчить про наявність суперечності між державними вимогами до сучасного заняття / уроку фізичної культури в Новій українській школі та відсутністю нової методики уроку «Фізична культура».

Напрями підвищення кваліфікації

У відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації

⁵ Stephanie Beni, Tim Fletcher & Déirdre Ní Chróinín. Meaningful Experiences in Physical Education and Youth Sport: A Review of the Literature. – Quest, Volume 69, 2017. Issue 3. Pages 291–312. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/00336297.2016.1224192?needAccess=true&role=button>

⁶ Tim Fletcher & Déirdre Ní Chróinín. Pedagogical principles that support the prioritisation of meaningful experiences in physical education: conceptual and practical considerations. *Physical Education and Sport Pedagogy*. Volume 27. 2022. Pages 455–466. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/17408989.2021.1884672?needAccess=true&role=button>

педагогічних і науково-педагогічних працівників», тренінг проводиться за такими напрямками⁷:

- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій);
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами.

Мета тренінгу

- підготовка педагогічних працівників нової формації з інноваційним мисленням, систематизованими знаннями, передовими компетентностями в галузі інклюзивного фізичного виховання дітей і підлітків.

Основні завдання тренінгу

- розробка системи педагогічної діяльності щодо опанування концепції інклюзивного фізичного виховання;
- конструювання рухових завдань на засадах принципів інклюзивного фізичного виховання;
- укладання роздаткового матеріалу, інтелект-карт, схем аналізу уроку, карт спостереження за дітьми і підлітками на заняттях / уроках.

Категорія слухачів: інструктори / вихователі / вчителі фізичної культури, які викладають предмет «Фізична культура» в групах / класах / закладах освіти з інклюзивним навчанням.

Нормативна база проведення тренінгу

Закон України «Про освіту» (2018), «Про вищу освіту», Постанова КМУ «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21 серпня 2019 № 800 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1133 від 27.12.2019, Концепція розвитку освіти на період 2015–2025 років, положення Кваліфікаційної рамки Єдиного простору вищої освіти, Концепція «Нова українська школа», Програма розвитку освіти Запорізької області на 2018–2022 рр.; «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання» Наказ МОН України від 01 жовтня 2010 р. № 912.

Програмні компетентності⁸

⁷ Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>

⁸ Професійний стандарт вчителя за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». *Нова українська школа*. URL: <https://nus.org.ua/news/zatverdyly-try-profesijni-standart-vchytelya-dokument/>

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК. 02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК. 05 Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

Професійні компетентності

А 2 Предметно-методична компетентність:

А 2.4 Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.

Б 1 Психологічна компетентність:

Б 1.4 Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

В 1 Інклюзивна компетентність:

В 1.3 Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей і інтересів.

Результати навчання

РН 1 Добирати, розробляти, впроваджувати, застосовувати інноваційні методики та технології на заняттях / уроках з фізичної культури.

РН 2 Встановлювати ефективну взаємодію між учасниками освітнього процесу на засадах принципів педагогіки партнерства.

РН 3 Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей учнів.

Матеріально-технічне забезпечення тренінгу

- 1) сучасне інформаційно-комунікативне обладнання;
- 2) спеціалізоване програмне забезпечення;
- 3) фізкультурно-спортивне спорядження та обладнання.

Форма контролю

Впродовж тренінгу слухачі:

1) проводять рухове завдання, яке розробили на засадах принципів і стратегій інклюзивного фізичного виховання;

2) беруть участь в аналізі рухового завдання, яке проводиться колегами (або з використанням відео-ресурсів);

3) презентують авторський роздатковий матеріал.

Особливості організації навчання на тренінгу

Навчально-тематичний план розрахований на дві сесії (16 годин, що дорівнює 0,5 кредитам). Форма навчання – очна або дистанційна, залежно від ситуації в країні та / або вибору слухачів.

2. Зміст освітньої програми

Сесія 1. Принципи та стратегії інклюзивного фізичного виховання (8 годин)

ТЕМА 1.1. Систематизація результатів досліджень різних авторів з проблеми інклюзивного фізичного виховання (2 години)

Ознайомлення з результатами досліджень сучасних науковців з означеної проблеми. Укладання таблиці за складовими: принципи інклюзивного фізичного виховання; методи, методичні прийоми інклюзивного фізичного виховання; компоненти рухової діяльності на уроці (Аксьонова О., Півненко Ю., 2018)⁹.

Результати навчання

РН 1 Добирати, розробляти, впроваджувати, застосовувати інноваційні методики та технології на заняттях / уроках з фізичної культури.

ТЕМА 1.2. Стратегії вчителя фізичної культури в інклюзивному класі: теорія та практика (4 години)

Ознайомлення з результатами досліджень сучасних зарубіжних авторів у контексті теми. Виокремлення ключових позицій. Опанування дефініції «інклюзивне фізичне виховання». Розробка рухового завдання учням різних типологічних груп відповідно до кожної із стратегій (Додаток 1).

Додаток 1

Стратегії інклюзивного фізичного виховання

Назва дидактичної лінії	Позиції Концепції інклюзивної освіти в Україні	Стратегії інклюзивного фізичного виховання	Позиції Концепції Нової української школи
«Я вмію!»	Забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами	Фокусування на вміннях дитини, а не на її невміннях. Стимулювання соціальної інтеграції	Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві

⁹ Аксьонова О. П., Півненко Ю. В. Особливості використання гнучких методів навчання учнів інклюзивних класів. *Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine* : monograph / edited by authors. 1st ed. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2018. 626 p. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/download/pedpsy-science/pedpsy-science-1.pdf>

Продовження додатку 1

<p>Індуктивний / дедуктивний метод – спосіб вирішення рухової задачі, заснований на поєднанні, систематизації певних видів руху / спосіб вирішення рухової задачі, заснований на розмежуванні певного комплексу (системи) вправ на його складові. Пропонується (обирається) певна фізична якість (рухова здібність). Педагог демонструє різні вправи. Серед них учень обирає та виконує ті, які відповідають удосконаленню зазначеної фізичної якості (рухової здібності)</p>			
«Якщо я один, якщо нас багато»	Виховання, навчання і розвиток дитини; створення належних умов для розвитку її природних здібностей	Стимулювання як групових, так і одноосібних рухових дій. Поєднання різних видів функцій під час здійснення певного рухового завдання. Використовувати власне тіло для спілкування та самовираження. Стимулювати креативність учнів = розвиток мови тіла	Наскрізний процес, який формує цінності
<p>Ігровий / змагальний метод – спосіб вирішення рухової задачі, який здійснюється за певними правилами, однак не відноситься до суто спортивних видів / спосіб вирішення рухової задачі, заснований на певному виді спорту, досягненні результату, перемоги в умовах спортивної діяльності. Пропонується певний інвентар, центральна рухова дія. Учні відтворюють спосіб діяльності за запропонованим регламентом (Я один); після цього пропонується об'єднатися в малі групи та придумати свою гру / вид спорту / естафету/. Потренуватися, по черзі запропонувати зіграти / позмагатися усім іншим учасникам уроку</p>			
«Я сам!»	Здійснення особистісно орієнтованого (індивідуального, диференційованого підходу)	Орієнтуватися на вікові особливості учасників, щоб психомоторні та соціальні ситуації були пов'язані з реальністю. Моделювати життєздатні та безпечні ситуації	Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитино-центризм
<p>Інструктивно / продуктивно практичний метод – це спосіб організації рухової діяльності вихованців у результаті отримання попереднього або паралельного вербального чи (та) наочного пояснення; спосіб виконання дітьми та підлітками певної вербальної або схематизованої інструкції педагога в «авторській» інтерпретації. Пропонується певне в.п. (бажано – учнем). З цього в.п. кожен виконує обумовлену кількість вправ обумовлену тривалість часу. Як варіант: наступний сет може бути виконаний так само, однак з використанням обраного інвентарю чи обладнання</p>			
«Я знаю!»	Оптимізація процесу освітньої інтеграції дітей з особливими освітніми потребами	Керувати діяльністю учасників, щоб при цьому було комфортно усім без винятку. Пропонувати рухові завдання, які сприяють появі впевненості в собі, підвищенню індивідуального потенціалу	Опанування нового змісту та набуття компетентності для життя

Продовження додатку 1

<p>Репродуктивний / редукований метод – спосіб вирішення рухової задачі, заснований на відтворенні учнем способів діяльності за розробленим учителем планом, схемою, інструкцією, вказівками; (спрощення) – спосіб вирішення рухової задачі, заснований на уяві складного об'єкту як суми простих елементів, зведення складного до простого, найвищого до більш низького, цілого до частин його частин. Три цикли: перший – повторення певної вправи за педагогом; другий – ускладнення первинного способу виконання вправи; третій – спрощення другого способу виконання вправи, однак без повторів попередніх способів</p>			
<p>«Мій руховий інтелект»</p>	<p>Організація особистісно орієнтованого навчального процесу в комплексі з корекційно-розвитковою роботою для задоволення соціально-освітніх потреб</p>	<p>Використовувати візуальні ефекти з наступним поясненням, чітко і точно. Використовувати ігрові практики, які стимулюють пізнавальний аспект, пам'ять; сенсорні тренування (візуальні, тактильні стимулювання тощо)</p>	<p>Рівний доступ усіх дітей до якісної освіти</p>
<p>Дослідницький метод – спосіб вирішення рухової задачі, який передбачає творче застосування знань, умінь і навичок у процесі вирішення самостійно обраної проблеми. Пропонуються різні види задач, вирішити які учні мають через рух. Як приклад: чотири різні перешкоди подолати чотирма різними способами (і перешкоди, і способи учень пропонує сам); повторення вправи, яку вчитель демонстрував попередньо; «фізкультурний диктант» тощо</p>			
<p>«Здоров'я»</p>	<p>Системність</p>	<p>Перш ніж пропонувати допомогу, запитати про її необхідність в учня. Завжди ставитися ввічливо, терпляче, відверто. Розвивати звички, які стимулюють збільшення кількості та покращення якості здоров'я</p>	<p>Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві</p>
<p>Продуктивно-практичний метод – спосіб виконання дітьми та підлітками певної вербальної або схематизованої інструкції педагога в «авторській» інтерпретації. Пропонуються схеми у форматі інфографіки (за потреби додається стисла вербальна інструкція). Учні самостійно утворюють і виконують рухову зв'язку (комплекс). На зразок: м'яч + стрибок + кидок + з сторони + прямо + ціль.</p>			

Результати навчання

РН 1 Добирати, розробляти, впроваджувати, застосовувати інноваційні методики та технології на заняттях / уроках з фізичної культури.

РН 3 Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей учнів.

ТЕМА 1.3. Методика визначення ефекту педагогічних зусиль (2 години)

Ознайомлення з досвідом проведення інклюзивних ігор «Ми разом!» у закладах освіти Запорізької області. Схема визначення ефективності рухового завдання. Апробування власних розробок у контексті ефективності педагогічних зусиль (Додаток 2).

Додаток 2

Досвід організації та проведення інклюзивних ігор «Ми разом» серед закладів освіти Запорізької області

 <p>Методичні рекомендації щодо проведення інклюзивних ігор «Ми разом!»</p>	 <p>Плей-лист виступів учасників Перших інклюзивних ігор «Ми разом!» (2021)</p>
 <p>Протокол оцінювання виконання рухових завдань учасниками Перших інклюзивних ігор «Ми разом!» (2021). Перший віковий дивізіон</p>	

Результати навчання

РН 2 Встановлювати ефективну взаємодію між учасниками освітнього процесу на засадах принципів педагогіки партнерства.

Сесія 2. Методика уроку з інклюзивного фізичного виховання (8 годин)

ТЕМА 2.1. Дидактичні лінії в методиці інклюзивного фізичного виховання (2 години)

Поняття про дидактичні лінії. Наповнення дидактичних ліній відповідно до позицій Концепції інклюзивної освіти в Україні, стратегії інклюзивного фізичного виховання, Концепції Нової української школи.

Досвід проведення конкурсу фахової майстерності з інклюзивного фізичного виховання «Без бар'єрів» (Додаток 3).

Додаток 3

Досвід проведення конкурсу фахової майстерності з інклюзивного фізичного виховання «Без бар'єрів» серед педагогів закладів освіти Запорізької області

Сторінка «Інклюзивне фізичне виховання» блогу
«Фізична культура, спорт і здоровий спосіб життя»

Плей-лист відео рухових завдань в межах конкурсу
фахової майстерності з інклюзивного фізичного виховання
«Без бар'єрів»

Результати навчання

РН 1 Добирати, розробляти, впроваджувати, застосовувати інноваційні методики та технології на заняттях / уроках з фізичної культури.

РН 2 Встановлювати ефективну взаємодію між учасниками освітнього процесу на засадах принципів педагогіки партнерства.

ТЕМА 2.2. Методичне наповнення заняття / уроку з фізичної культури в системі інклюзивної освіти (3 години)

Схема підбору рухових завдань на заняття / урок. Встановлення навантаження. Розробка інтелектуальної карти серії уроків з інклюзивного фізичного виховання. Схема визначення ККД заняття / уроку фізичної культури. Упередження вчителю фізичної культури, який працює в групі / класі з інклюзивним навчанням (Додаток 4).

Додаток 4. Упередження вчителю фізичної культури, який працює в інклюзивному класі «Десять НЕ або НАВІГАТОР ПЕДАГОГА»

- 1) не примушувати учнів копіювати рухову дію;
- 2) не займати мозок учнів інформаційним мотлохом;
- 3) не викрадати час із життя учнів на рух;
- 4) не втручатися в рух учнів, якщо то не є загрозою для безпеки;
- 5) не нав'язувати своє дозування у вигляді разів, темпу, ритму;
- 6) не створювати додаткові шумові ефекти в будь-якій інтерпретації;
- 7) не казати нікому з учнів про чиюсь помилку, програш, невдачу;
- 8) не поспішати самому показувати, як, куди і з чим виконувати рухове завдання;
- 9) не бути серйозним, суворим;
- 10) не бути неуважним.

Результати навчання

РН 1 Добирати, розробляти, впроваджувати, застосовувати інноваційні методики та технології на заняттях / уроках з фізичної культури.

РН 2 Встановлювати ефективну взаємодію між учасниками освітнього процесу на засадах принципів педагогіки партнерства.

РН 3 Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей учнів.

ТЕМА 2.3. Серія занять / уроків з інклюзивного фізичного виховання (3 години)

Проведення на практиці рухового завдання та здійснення коректив авторських розробок. Спостереження за дітьми та підлітками різних типологічних груп. Наповнення власних веб-ресурсів.

Результати навчання

РН 2 Встановлювати ефективну взаємодію між учасниками освітнього процесу на засадах принципів педагогіки партнерства.

РН 3 Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей учнів.

ВИСНОВКИ

Презентована освітня програма тренінгу «Інклюзивне фізичне виховання» для педагогічних працівників в системі підвищення кваліфікації дозволить оновити, збагатити їхній педагогічний інструментарій в контексті модернізації методики фізичного виховання на засадах принципів рівного доступу до освіти, безбар'єрного навчання, уникнення маргіналізації, сегрегації, булінгу в освітньому середовищі.

АНОТАЦІЯ

Інклюзивне фізичне виховання – здоров'яцентрована дидактична система вчителя фізичної культури, яка функціонує на засадах принципів педагогіки партнерства з опорою на стратегії освіти без бар'єрів.

У контексті зазначеної авторської дефініції розроблена програма освітнього тренінгу «Інклюзивне фізичне виховання». Тренінг має на меті підготовку педагогічних працівників нової формації з інноваційним мисленням, систематизованими знаннями, передовими компетентностями в галузі інклюзивного фізичного виховання дітей і підлітків.

Презентована освітня програма тренінгу «Інклюзивне фізичне виховання» для педагогічних працівників в системі підвищення кваліфікації розрахована на 16 академічних годин; очна або дистанційна форма навчання. Складається з двох сесій, які містять шість тем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. 2016 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

2. Державний стандарт базової середньої освіти. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoyi-osviti-i300920-898>

3. Okseon Lee, Keejoon Yoon, Euichang Choi, Hyukjun Son, Hyunsoo Jung, Kidae Lee/ How is positive youth development understood and practiced by Korean secondary physical education teachers? A broad picture. *Journal of Physical Education and Sport* ® (JPES), 18(4), Art 337, pp. 2240–2247, 2018. URL: <https://www.efsupit.ro/images/stories/decembrie2018/Art%20337.pdf>

4. Аксьонова О. П. Методика уроку фізичної культури в інклюзивному класі / Prešovská univerzita v Prešove Pedagogická fakulta "VZDELÁVANIE A SPOLOČNOSŤ V.", Medzinárodný nekonferenčný zborník, Renáta Bernátová, Tetyana Nestorenko (Eds.) PREŠOV 2020 / URL: <http://www.pulib.sk/web/pdf/web/viewer.html?file=/web/kniznica/elpub/dokument/Bernatova14/subor/978055524382.pdf>

5. Stephanie Beni, Tim Fletcher & Déirdre Ní Chróinín. Meaningful Experiences in Physical Education and Youth Sport: A Review of the Literature. *Quest*, Volume 69, 2017. Issue 3. Pages 291–312. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/00336297.2016.1224192?needAccess=true&role=button>

6. Tim Fletcher & Déirdre Ní Chróinín. Pedagogical principles that support the prioritisation of meaningful experiences in physical education: conceptual and practical considerations. *Physical Education and Sport Pedagogy*. Vol. 27, 2022. P. 455–466. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/17408989.2021.1884672?needAccess=true&role=button>

7. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>

8. Професійний стандарт вчителя за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». Нова українська школа. URL: <https://nus.org.ua/news/zatverdylu-try-profesijni-standart-vchytelya-dokument/>

9. Аксьонова О. П., Півненко Ю. В. Особливості використання гнучких методів навчання учнів інклюзивних класів. *Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine* : monograph / edited by authors. 1st ed. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2018. 626 p. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/download/pedpsy-science/pedpsy-science-1.pdf>

Information about the authors:

Aksyonova Olena Petrivna,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Head of the Department of Rehabilitation Pedagogy
and Healthy Lifestyle

Municipal Institution “Zaporizhzhya Regional Institute of Postgraduate
Pedagogical Education” of Zaporizhzhya Regional Council
57-A, Nezalezhnoi Ukrainy str., Zaporizhzhia, 69035, Ukraine

Matviishyna Tetyana Dmytrivna,

Physical Education Teacher

Zaporizhzhya Comprehensive School of I-II degrees “OSNOVA”